

**НАУКА ТА БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ :
МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА ***

**Віддалений безкоштовний доступ під час війни
до міжнародних баз даних наукової інформації
для українських учених**

Міжнародна наукова спільнота рішуче засуджує російську військову агресію та надає українським дослідникам можливість віддаленого користування передплаченими базами даних наукової інформації, а також відкриває вільний доступ до нових інформаційних ресурсів.

Scopus (<https://www.scopus.com>). Національна передплата на базу даних (зокрема, для всіх установ НАН України) діє до 31 серпня 2022 р. Усі користувачі, котрі реєстрували обліковий запис на платформі Elsevier раніше, можуть користуватися віддаленим доступом до Scopus з тією ж парою логін–пароль.

Web of Science (<https://www.webofscience.com>). Національна передплата на базу даних (зокрема, для всіх установ НАН України) діє до 31 серпня 2022 р. Усі користувачі, котрі реєстрували обліковий запис на платформі Clarivate Analytics раніше, можуть користуватися віддаленим доступом до Web of Science Core Collection з тією ж парою логін–пароль.

Research4Life (<https://www.research4life.org/>). На порталі розміщено повнотекстові ресурси провідних світових видавців наукової літератури, зокрема, Cambridge University Press, Emerald, John Wiley & Sons, Oxford University Press, Springer Nature тощо; надається доступ до баз даних Directory of Open Access Books (DOAB) та Directory of Open Access Journals (DOAJ). У березні 2022 р. портал скасував обов'язкову передплату свого контенту для українських наукових установ із метою підтримки їхньої дистанційної роботи в умовах війни. Усі наукові установи та заклади вищої освіти України можуть отримати безкоштовний доступ до 74,5 тис. книг, 12,6 тис. журналів та 12 галузевих баз даних. Доступ надаватиметься всім зареєстрованим установам до 31 грудня 2022 р.

Посилання для реєстрації установи на платформі Research4Life: <https://registration.research4life.org/register/default.aspx>.

01.04.2022 <http://www.nbuv.gov.ua/node/5879>

* Рубрику підготовлено за матеріалами сайту Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>) та е-листування генерального директора НБУВ Л. А. Дубровіної.

Також матеріали про міжнародну підтримку України в умовах воєнної агресії Російської Федерації проти нашої держави розміщує на своєму сайті Українська бібліотечна асоціація (<https://ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny>).

Весь культурний світ шокований подіями в Україні, спричиненими агресією з боку Російської Федерації

Свою підтримку українському народу та захоплення мужністю і згуртованістю, високою моральною силою українців висловлюють провідні культурні установи світу.

Нам висловило солідарність бібліотечне співтовариство світу: Британська бібліотека (British Library), Австрійська національна бібліотека (Österreichische Nationalbibliothek), Державна бібліотека в Берліні (Staatsbibliothek zu Berlin), Національна бібліотека Польщі (Biblioteka Narodowa w Warszawie), Литовська національна бібліотека імені Мартінаса Мажвідаса (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka), Латвійська національна бібліотека (Latvijas Nacionālā bibliotēka), Національна бібліотека Естонії (Eesti Rahvusraamatukogu), Бібліотека Ягеллонського університету в Кракові (Biblioteka Jagiellońska), Національна бібліотека Франції (The Bibliothèque nationale de France), Національна бібліотека Швеції, Королівська бібліотека (Kungliga biblioteket), Національна бібліотека Фінляндії (Kansalliskirjasto, Helsingin yliopiston kirjasto), Національна бібліотека Іспанії (Biblioteca Nacional de España) та інші.

Ми отримали підтримку міжнародних співтовариств: CENL (The Conference of European National Librarians, Конференція європейських національних бібліотек), IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions, Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ), МРА (The International Council on Archives Міжнародна рада з архівів), CERL (The Consortium of European Research Libraries, Консорціум європейських наукових бібліотек), SLA (Special Libraries Association, Асоціація спеціальних бібліотек), OCLC (Online Computer Library Center, Inc., США, Онлайн комп'ютерний бібліотечний центр) та інші.

Національні бібліотеки країн Балтії виступили з публічним зверненням до світового співтовариства

Публічне звернення до світового співтовариства бібліотек з нагоди ініціатив солідарності з народом України

Ранок 24 лютого приніс приголомшливі новини про те, що Росія розпочала масований наступ на Україну. Український народ жертвував своїм життям і героїчно захищав свою країну від агресії Російської Федерації. Співтовариства національних бібліотек Литви, Латвії та Естонії рішуче засуджують напади на Україну та солідарні з прагненням українського народу жити у вільній, незалежній та демократичній українській державі, керуючись європейськими фундаментальними цінностями. Ми підтримуємо прагнення громадян України до

свободи та закликаємо всі бібліотеки Литви, Латвії, Естонії, Європи та всього світу солідаризуватися з народом України та всіляко сприяти перемозі України, тобто моральна підтримка. Наша допомога має вирішальне значення для вільної та незалежної України.

Ми звертаємося до міжнародних організацій, котрі представляють та об'єднують бібліотеки та наукові організації: CENL (The Conference of European National Librarians, Конференція європейських національних бібліотек), EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations, Європейське бюро бібліотечних, інформаційних та документаційних асоціацій), IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions, Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ), LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – The Association of European Research Libraries, Асоціація європейських дослідницьких бібліотек), NAPLE (Національне управління публічних бібліотек у Європі), Public Libraries 2030, SPARC Europe (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition, Коаліція наукових видань та академічних ресурсів, організація бібліотечних спільнот) та ALA (The American Library Association, Американська бібліотечна асоціація), негайно та недвозначно засудити агресію Російської Федерації в Україні. Ми також закликаємо призупинити членство Російської Федерації в усіх міжнародних бібліотечних організаціях.

Ми всі розділяємо спільні цілі та цінності і ми зобов'язуємось продовжувати створювати інклюзивний інформаційний та культурний простір, вільний від дезінформації, брехні, ненависті та війни та відкритий для всіх. Давайте використати всі наявні у нашому розпорядженні засоби для перемоги в інформаційній війні. Бібліотеки означають свободу. Бібліотеки – це ворота у майбутнє.

Ми всі маємо і можемо сприяти зміцненню демократії. Усі відповідальні люди повинні розуміти, що якщо ми не припинимо зухвалу агресію Росії в Україні, перед лихом опиняться всі.

Гасло лідера російської опозиції Бориса Немцова «За вашу та нашу свободу!» актуальне як ніколи.

Янне Андресо, генеральний директор Естонської національної бібліотеки

Професор, доктор Реналдас Гудаускас, генеральний директор Литовської національної бібліотеки імені Мартінаса Мажвідаса

Андріс Вілкс, директор Латвійської національної бібліотеки

06.03.2022 <http://www.nbuv.gov.ua/node/5869>

Цю декларацію підтримала й Національна бібліотека Польщі

Національна бібліотека Польщі підтримує звернення національних бібліотек Литви, Латвії та Естонії щодо ініціатив солідарності з народом України. Ми були шоковані та засмучені, дізнавшись, що 24 лютого російські війська почали вторгнення в Україну. У сучасному вільному, об'єднаному світі – світі, який пережив

Першу та Другу світові війни, це не може бути визнано. Не може бути визнання агресії, вбивства невинних і вразливих людей, у тому числі літніх людей, дітей і жінок. Кожна країна має право на незалежність, самостійно приймати рішення щодо свого майбутнього та захищати свої землі та громадян. Польща виступає за вільну, незалежну і демократичну Україну.

Бібліотеки – це місця миру, інклюзивності, збереження та обміну знаннями, боротьби з неправдою та фейковими новинами. Ми не можемо прийняти жорстоку агресію проти однієї з наших близьких країн-партнерів. Національна бібліотека Польщі закликає всі бібліотеки та заклади культури об'єднатися на захист цінностей, які близькі нам та Україні: свобода, незалежність, право на самовизначення, відкритість до світу, до різних людей та їхньої історії.

Об'єднаймося на підтримку вільної України. Солідарні з Україною.

З листа директора Національної бібліотеки Польщі Томаша Маковського від 28 лютого 2022 р.

Понад 2 500 науковців із багатьох країн світу разом із партнерами Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Ягеллонським університетом, Краків, Польща (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska) та Литовським інститутом культурних досліджень, Вільнюс, Литва (Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Vilnius, Litwa) висловили одноставну підтримку України, підписавши Декларацію.

Текст декларації

Сьогодні Україна стала жертвою найбільшої агресії в європейській історії після закінчення Другої світової війни. Російська Федерація після низки ворожих дій, у тому числі анексії частини території України, бомбить цілі по всій країні та вводить свої війська в Україну. Цим Російська Федерація порушує основні принципи державного права та міжнародні закони, порушуючи мир, який будувався поколіннями, і занурюючи Європу в кривавий конфлікт.

Україна не тільки захищається. Україна захищає Польщу, Литву, Латвію, Естонію, Молдову, Румунію та інші європейські країни. Україна відстоює ті принципи, на яких мир у Європі ґрунтується: непорушність кордонів, права людини, демократії, верховенство права та діалогу. Як науковці з Польщі, Литви та багатьох інших країн ми співпрацюємо з нашими колегами в Україні. Ми знаємо, наскільки вони сприяють розвитку академічної й наукової спільноти. Ми хочемо ще більше зміцнювати зв'язки, які нас з ними пов'язують. Ми віримо, що принципи нашої спільної наукової роботи – інформоване та критичне мислення, а також взаємоповага – виявляться сильнішими за голу силу.

Сьогодні ми – разом на боці наших українських колег, на боці всієї України. Ми просимо наших колег по всьому світу приєднатися до нас. Ми разом засудуємо російську агресію. Разом ми відкидаємо абсурдну ідеологію, в ім'я якої російський агресор заперечує Україну та її право на існування, самоврядування й суверенітет. Ми разом з Україною!

06.03.2022 <http://www.nbuv.gov.ua/node/5870>

CILIP

(The Library and Information association, Велика Британія)

CILIP започаткувала інтернет-проект **SUCHO** (Saving Ukrainian Cultural Heritage Online, «Збережемо українську культурну спадщину онлайн») – розподілений проект зі збору, архівування та збереження цифрових культурних матеріалів з України, пов’язаних із війною в Україні.

CILIP зробила Заяву про солідарність з бібліотекарями та професіоналами в галузі інформації, котрі опинилися в умовах української кризи.

Цю заяву підписали 22 національні організації та більше 1000 британських та міжнародних фахівців у галузі інформації.

Заява про солідарність з Україною

Ми, котрі підписалися нижче, представляємо британську спільноту бібліотекарів, архівістів та фахівців у галузі інформації, висловлюємо нашу солідарність та підтримку нашим колегам в Україні під час поточних військових дій Росії.

Ми серйозно стурбовані загрозою, яку ця акція несе для безпеки українського народу, його спадщини та самобутності, а також для безпеки наших колег.

Україна – країна з багатою літературною спадщиною та традиціями. Її бібліотеки та архіви є сховищем для великих колекцій творів літератури, історії та досліджень, що документують розвиток української культури, самобутності та мови. Вкрай важливо забезпечити захист цього комплексу знань, досліджень та творчості для майбутніх поколінь.

Недоторканність публічного архіву, а також безпека та інтелектуальна свобода цивільного населення є передумовами будь-якої національної держави, яка прагне легітимності чи авторитету в міжнародному співтоваристві.

Бібліотекарі, архівісти та фахівці в галузі інформації відіграють життєво важливу роль у просуванні читання, грамотності та доступу до інформації для громадян та спільнот, яким вони служать. Українці важливо, щоб їм було дозволено продовжувати цю роботу в умовах безпеки і без примусу чи погроз.

Ми закликаємо політичних лідерів в уряді Великобританії та міжнародне співтовариство працювати разом, щоб відновити мир та безпеку для України як члена міжнародного співтовариства з доброю репутацією та відповідно до вже укладених міжнародних угод та угод, що гарантують цю безпеку, включаючи дотримання міжнародних зобов’язань щодо Гаазької конвенції 1954 р. про захист культурних цінностей та протоколів до неї.

Бібліотечна, архівна та інформаційна професійна спільнота у Великій Британії працюватиме з нашими колегами по всьому світу, щоб запропонувати будь-яку підтримку та солідарність нашим колегам в Україні.

Підпишіть нашу спільну Заяву про солідарність із колегами в Україні.

Перед такими жахливими обставинами це може здатися дрібницею, але за попереднім досвідом ми знаємо, що послання солідарності дуже важливі для

колег, які опинилися на театрах воєнних дій або в зонах стихійного лиха по всьому світу.

Якщо Ви хочете додати своє ім'я в нашу спільну Заяву про солідарність, будь ласка, підпишіться, вказавши своє ім'я, посаду та назву організації. Ви можете зберегти назву своєї посади та назву організації у таємниці, але нам знадобиться ця інформація для індивідуальної перевірки.

Дякуємо за Вашу підтримку.

[https:// cilip.org.uk/page/ukraine](https://cilip.org.uk/page/ukraine)

Асоціація спеціальних бібліотек

(Special Libraries Association, SLA, МакЛін, Вірджинія, США, www.sla.org),
9 березня 2022 р.

Всесвітня спільнота фахівців із питань інформації Асоціації спеціальних бібліотек засуджує воєнний напад Росії на Україну та закликає уряд у Москві вивести свої війська й припинити свою нічим не спровоковану атаку, яка триває вже третій тиждень.

«Як і Ви, я спостерігала за вторгненням Росії в Україну з глибоким потрясінням і тривогою. Жахливо спостерігати безсоромний і жорстокий напад на демократію та вбивства невинних людей.

Атака на Україну є огидною на багатьох рівнях, включаючи її наслідки для тих, хто працює з інформацією. Доступ до інформації є основним принципом вільного суспільства, і ми засуджуємо всі спроби – особливо ті, котрі пов'язані з використанням військової сили, – обмежити цей доступ і натомість поширювати дезінформацію, щоб посіяти страх, недовіру та сум'яття. Вторгнення в Україну є нападом на все, чим дорожить світова спільнота SLA, і ми підтримуємо народ України в опорі спробам повалити їхній уряд і суспільство.

Я хочу особливо наголосити на нашій солідарності з інформаційними спеціалістами в Україні та їх підтримці. Я впевнена, що багато російських представників нашої професії так само збентежені діями Кремля. Я також хочу висловити нашу солідарність і підтримку нашим членам та партнерам українського походження.

Життєво важливо, щоб ми були єдині в засудженні та протистоянні неспровокованій і невинуватій агресії Росії. Важливо, щоб інформаційні фахівці в усьому світі продовжували надавати доступ до правдивої, перевіреної й підтверженої інформації та продовжували навчати цінних навичок інформаційній грамотності, щоб протидіяти спробам викривлення та дезінформації.

Ми всі сподіваємося, що мир і повага до демократії та територіальної цілісності України можуть бути відновлені невідкладно. Ми сподіваємося, що багата спадщина, традиції, культура та народ України залишаться живими, безпечними та захищеними».

Зі звернення президентки SLA Катрін Лаваллі-Велч до членів SLA

17.03.2022 <http://www.nbuv.gov.ua/node/5872>

Наукові організації багатьох країн світу надають українським ученим в умовах війни фінансову та грантову підтримку

Для допомоги українським науковцям і студентам під час війни ЄС створено сайт **#ScienceForUkraine** (<https://scienceforukraine.eu/ua>) відповідні сторінки у Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram. На сайті розміщено пропозиції щодо проживання, навчання й віддаленої роботи, зокрема в галузі гуманітарних наук і мистецтва. Також на сайті є посилання на інші програми підтримки.

Європейська комісія запустила новий портал **ERA4Ukraine** (<https://euraxess.es.europa.eu/ukraine>) – єдиний центр інформації та послуг підтримки для українських дослідників, котрі змушені залишити Україну через війну, яку веде Росія. На порталі можна ознайомитися з усією актуальною інформацією для дослідників з України, де Ви знайдете:

- можливості працевлаштування в ЄС;
- визнання диплома;
- пропозиції житла;
- вебпідтримку та інформацію.

USF (Ukrainian Startup Fund, Український фонд стартапів) запустив платформу для координації допомоги українським стартапам — **SAVEUASTARTUP** (<https://usf.com.ua/saveuastartup/>). Український фонд стартапів розробив платформу, яка об'єднає тих, хто може надати допомогу стартапам під час війни, і тих, кому ця підтримка нині потрібна. На платформі можна заповнити форму як партнерам / спонсорам, так і стартапам, вказавши, який саме вид підтримки є можливість надати / отримати. Також для зручності в пошуку допомоги на платформі SAVEUASTARTUP розміщена актуальна карта метчингу всіх видів допомоги стартапам, яка постійно оновлюється.

Заповнити форму можна тут: <https://usf.com.ua/saveuastartup/>.

Інститут гуманітарних наук (IWM, Institut für die Wissenschaften vom Menschen, Відень) та **Український науковий інститут Гарвардського університету (Ukrainian Research Institute, Harvard University, HURI, <https://www.iwm.at/news/new-non-residential-fellowships-to-support-ukrainian-scholars?fbclid=IwAR1FvHcSS9Hlgp9keisovHfk1FhMg3VAKNVujz3IJmwp3z5K7YSLp2ujCkg>)** співпрацюють, щоб запропонувати термінову підтримку (нерезидентні стипендії) для інтелектуальної спільноти України в умовах російської загарбницької війни. Стипендії у розмірі 5000 євро можуть отримати науковці, діячі культури, громадська інтелігенція – українські вчені в галузі гуманітарних і соціальних наук, які мають ступінь кандидата наук або його еквівалент на момент подачі заявки, українські письменники, художники та громадські інтелектуали, чия творчість сприяє глибшому розумінню міжнародним співтовариством українського суспільства. Перевага надаватиметься заявникам, які

мають намір або повинні залишитися в Україні з правових, професійних чи особистих причин.

Пропозиція **Міністерства освіти і науки Польщі (MEiN, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/informacja-dla-studentow-i-naukowcow-przybywajacych-z-ukrainy>)** складається з кількох частин.

Перша частина містить інформацію про можливість продовження навчання в Польщі. Важливо зібрати всі документи, необхідні для навчання, а потім зв'язатися з обраним закладом вищої освіти і подати заяву щодо вступу на навчання. Кожен університет самостійно визначає порядок переведення з іноземного університету, і рішення з цього питання приймає ректор. Підтверджувати диплом не потрібно.

У наступній частині міститься інформація про правила отримання фінансової підтримки та умови, за яких іноземний студент звільняється від плати за навчання на денній формі навчання в державних закладах вищої освіти, підконтрольних міністру освіти і науки.

Особи, які приїждять з України, можуть продовжити наукову кар'єру в Польщі. Їм не потрібен дозвіл чи погодження з бюро зайнятості. Головне – звернутися до обраного університету або науково-дослідного інституту.

У зв'язку з трагічними подіями в Україні **Фундація польської науки (Foundation for Polish Science, FNP, <https://www.fnp.org.pl/en/fnp-oglasza-nowy-program-dla-polsko-ukrainskiej-wspolpracy-naukowej/>)** на знак солідарності зі своїм сусідом вирішила започаткувати нову ініціативу – Програму польсько-української співпраці. FNP профінансує до шести наукових проєктів у галузі соціальних і гуманітарних наук, які будуть реалізовані спільно парою науковців з Польщі та України.

Щоб допомогти українським науковцям, які покинули Україну після російського вторгнення, **Національна академія наук США (U.S. National Academy of Sciences, NAS)** та **Польська академія наук (Polish Academy of Sciences, PAS, https://institution.pan.pl/?option=com_content&view=article&id=769&fbclid=IwAR3GDIER849usXrpqI_HWtH5GILBvi-MFcIPN7EPTB70tPKsaM8CaUh--bds)** розпочинають програму підтримки 3-місячного дослідницького перебування в Інститутах PAS.

ALIPH Foundation (International alliance for the protection of heritage in conflict areas, Міжнародний альянс захисту культурної спадщини в зоні конфліктів, що базується в Швейцарії та функціонує на засадах державно-приватного партнерства) запропонувала підтримку бібліотекам, які постраждали під час війни.

Національні бібліотеки Європи

Значну допомогу надають споріднені національні бібліотеки Європи. У листуванні з генеральним директором НБУВ директори цих бібліотек та провідні вчені висловили не лише моральну підтримку, а й організували різноманітну гуманітарну допомогу, передусім допомогу біженцям, влаштуванні на роботу,

підтримки стипендіями та грантами, безкоштовного вивчення мови. Кожна бібліотека опублікувала протест проти війни, розміщувала інформацію про українські бібліотеки.

Державна бібліотека у Берліні (Staatsbibliothek zu Berlin) Фондації пруської культурної спадщини (Stiftung Preußischer Kulturbesitz), Національна бібліотека Польщі (Biblioteka Narodowa w Warszawie), Національна бібліотека Швеції (Kungliga biblioteket) та інші не лише висловили моральну підтримку, але й організували передачу в Україну гуманітарного транспорту із необхідними матеріалами, які підтримували безпеку та збереженість фондів: спеціальний папір, папки, вогнегасники, комп'ютерне обладнання тощо.

Європейська ініціатива StandWithUkraine була підтримана усіма національними бібліотеками Європи

Британська бібліотека (British Library) 11 березня опублікувала статтю «Пам'ять народу, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського» («Memory of a nation – the Vernadsky National Library of Ukraine», <https://blogs.bl.uk/living-knowledge/2022/03/memory-of-a-nation-the-vernadsky-national-library-of-ukraine.html>), яку написав директор Британської бібліотеки Роли Кітінг: «Світова спільнота бібліотекарів виступила єдиним голосом на знак солідарності з нашими українськими колегами. Такі органи, як Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій, засудили насильство, в той час як понад 400 спеціалістів із бібліотек та інформації Великобританії підписали заяву нашої професійної асоціації CILIP, пропонуючи підтримку та солідарність із бібліотекарями в Україні. <...> Під загрозою сьогодні в Україні не лише жива нація, а й її історія та пам'ять. Те, що станеться упродовж наступних кількох днів і тижнів у Києві, визначить, чи можна буде коли-небудь можливість повністю вивчити і зрозуміти цю історію. Світ спостерігає, і для тих, хто хоче стерти розум і пам'ять нації. Суд буде суворим».

[https://blogs.bl.uk/living-knowledge/2022/03/
memory-of-a-nation-the-vernadsky-national-library-of-ukraine.html](https://blogs.bl.uk/living-knowledge/2022/03/memory-of-a-nation-the-vernadsky-national-library-of-ukraine.html)
<https://blogs.bl.uk/a/6a00d8341c464853ef0278807038ff200d-pi>
[https://blogs.bl.uk/living-knowledge/2022/03/
memory-of-a-nation-the-vernadsky-national-library-of-ukraine.html](https://blogs.bl.uk/living-knowledge/2022/03/memory-of-a-nation-the-vernadsky-national-library-of-ukraine.html)

25 лютого 2022

Державна бібліотека у Берліні (Staatsbibliothek zu Berlin) разом із 20 політичними, некомерційними та культурними організаціями організувала спеціальний мітинг – 27 лютого біля Бранденбургських воріт, а 25 лютого опублікувала звернення щодо приєднання до цього мітингу та до підтримки України.

«Війна вирує в центрі Європи – прямо по сусідству. Президент Росії Путін розпочав війну проти України, перетнувши її кордони і різко порушивши міжнародне право.

З нашим мітингом наступної неділі, 27 лютого, у Берліні ми разом виступаємо за повернення миру в Європі. Ми закликаємо російський уряд негайно припинити всі атаки, вийти з України та відновити її територіальну цілісність. Вона повинна повернутися за стіл переговорів.

Ми солідарні з народом України, який потерпає від конфлікту і чие життя зараз під загрозою. І ми прагнемо забезпечити, щоб європейські кордони залишалися відкритими, щоб безвіз продовжувався, щоб ми тепло приймали людей з України.

Ми разом боремося за Європу роззброєння, розрядки та взаєморозуміння. Нам терміново потрібен європейський мирний порядок, у якому кордони не переміщуються насильно, а безпека кожного поважається. Перед світовою спільнотою стоять величезні завдання: разом ми повинні боротися з кліматичною кризою і зникненням видів, подолати пандемію корони та забезпечити менше соціальної нерівності. Криза показує, наскільки терміново нам потрібно припинити нашу залежність від викопного палива, такого як нафта і газ, і послідовно переходити на відновлювані джерела енергії. Це – і ніщо інше – повинно і необхідно бути в центрі уваги міжнародної політики.

Миру Україні та всій Європі!

Мітинг відбудеться у неділю 27 лютого о 13:00 на вулиці 17 червня.

Місце зустрічі профспілкових активістів: 12.30 біля Бранденбурзьких воріт!».
<https://blog.campact.de/2022/02/solidaritaet-mit-der-ukraine/>

25 лютого 2022

Королівський замок у Варшаві (Zamek Królewski w Warszawie), Королівський музей Лазенків (Łazienki Królewskie, Łazienki), Університетська бібліотека у Варшаві (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie), Національний музей у Варшаві (Muzeum Narodowe w Warszawie), Музей Ягеллонського університету в Кракові (Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego) та багато інших закладів культури висловили свою підтримку Україні, музеям та бібліотекам. У всіх містах Польщі проходять сім демонстрацій. На будівлях офісів та ратуші вивішені державні прапори України. Будинки освітлені кольорами державного прапора України.

Від імені наших колег ми хочемо запевнити вас у нашій солідарності з вами в ці смутні часи. Ти не самотній! Ми з Вами!

Томаш Якубовський, Аліна Дзенціол
(Королівський замок у Варшаві)

Королівський замок у Варшаві у організував безкоштовні групові екскурсії для українців українською мовою, а також низку заходів для дітей, спеціальні заняття для вивчення минулих епох.

<https://zamek-krolewski.pl/strona/laskavo-prosimo-ukrainskiy-sayt/1350-bezkoshtovna-propozycja-u-mezhakh-akcii>

Фундація пруської культурної спадщини (Stiftung Preußischer Kulturbesitz, SPK, <https://blog.sbb.berlin/erweiterte-stipendienangebote-fuer-ukrainische-wissenschaftlerinnen-und-bibliothekarinnen/>) розширила свою стипендіальну програму на 20 додаткових місць для біженців – українських науковців та бібліотекарів. Проєкт, на який подається заявка, повинен мати значущий зв'язок із колекцією, фондами чи дослідницьким напрямом відповідної установи SPK.

26.03.2022 <http://www.nbuv.gov.ua/node/5876>

Національна бібліотека Франції (BnF) засвідчує свою солідарність з Україною та її народом

Національна бібліотека Франції оголосила, що вона мобілізує свої зусилля для допомоги Україні й приходить на допомогу українським культурним закладам та їхнім співробітникам шляхом співпраці і дій задля збереження культурної спадщини. Бібліотека організували спеціальний добродійний концерт на допомогу Україні, запросила НБУВ для участі у святкуванні будинку Рішельє у вересні, де науковий співробітник НБУВ Павло Штих підготував і прочитає українською мовою «Заповіт» Тараса Шевченка.

Президент Національної бібліотеки Франції пані Лоуренс Енгель виступила з офіційною заявою

«Усі відділи Національної бібліотеки Франції (BnF) разом зі мною висловлюють свою солідарність з українським народом і суворо засуджують російську агресію на його території. Європа дуже добре знає, що таке безвихідь війни та її трагічні і невідворотні наслідки.

У час, коли українська спадщина зазнає загрози сліпих бомбардувань, попри підписання Росією Конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року, **я адресую це повідомлення Любові Андріївні Дубровіній, пані генеральному директору Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського**, для того, щоб запропонувати їй нашу підтримку та супровід.

Так, Національна бібліотека Франції буде брати участь у всіх необхідних заходах, щоб підтримати Україну. Вона докладе зусиль, аби вшанувати українську культуру в усіх її проявах, аби підтримати наших колег, особливо в їхній місії зберегти культурну спадщину, а також зробить можливим надання притулку у Франції для всіх тих, хто цього потребуватиме.

Від сьогодні Національна бібліотека Франції призупиняє сукупність своїх інституційних колаборацій із російськими державними закладами, відповідно до заяв Міністра культури. Нарешті, виконавчий комітет CENL [Conference of European National Librarians, Конференція директорів європейських національних бібліотек], до складу якого входить і Національна бібліотека Франції, висунув вимогу до трьох російських національних бібліотек вийти зі складу цієї структури.

Ми, однак, висловлюємо свою солідарність із тими закоханими у знання та культуру російськими колегами, які жодним чином не є відповідальними за цю ситуацію».

13.04.2022 <http://www.nbuv.gov.ua/node/5882>

22 березня

Звернення Мережі бібліотек університетів Фінляндії

Мережа бібліотек університетів Фінляндії (Finnish University Libraries' Network, FUN) хоче висловити свою підтримку та солідарність українському народу та нашим українським колегам після жорстокого і тривалого нападу Росії на Україну. Страшно бачити всі руйнування та незмірні страждання народу України.

Агресія російських військ відбувається і в Інтернеті. У ці кризові часи нам нагадують про те, що бібліотеки надають доступ до безкоштовної та науково обґрунтованої інформації та діють як охоронці національної пам'яті та ідентичності.

Україна має велику наукову спільноту, багату літературну спадщину та традиції. Нас хвилює доля українських літературних фондів, дослідницьких інфраструктур та незалежної дослідницької діяльності. Дуже важливо, щоб результати досліджень і творчості, які становлять основу людського знання, були захищені для майбутніх поколінь. Ми прагнемо надати якомога більше допомоги нашим українським колегам.

Ми живемо надією, що війна закінчиться і що українські дослідницькі інфраструктури та культурні інституції знову піднімуться і продовжать своє існування у вільній і незалежній Україні.

Томмі Харджу (Tommi Harju),
Віце-голова мережі бібліотек університетів Фінляндії

24 березня

Національна бібліотека Швеції (Kungliga biblioteket, Королівська бібліотека Швеції) запропонувала різні форми партнерства в українськими бібліотеками

В офіційних листах генеральному директору Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Л. А. Дубровиній директор Національної бібліотеки Швеції Ларс Ільшаммар (Lars Ilshammar) наголошував:

«Від імені Національного бібліотекаря Швеції я хотів би запропонувати Вам партнерство між нашими двома національними бібліотеками. Таке партнерство могло б набути різноманітних форм і зосередитися на нагальних потребах, а також на більш довгостроковій співпраці у відбудові України та українських бібліотек...

Повідомте нам, чи ми можемо щось зробити, щоб допомогти або підтримати Вас у продовженні Ваших важливих операцій у ці важкі та небезпечні часи. Ми

будемо готові обговорити численні шляхи підтримки та співпраці. Наші серця і розум з Вами і всім українським народом.

Я також радий повідомити, що навесні ми разом із Національним архівом Швеції [Ріксарківет, RA] організуємо спільну виставку з останніми фотографіями повсякденного життя України в цей час війни та терору. Поряд із цією подією ми плануємо науковий семінар про культурну спадщину в умовах війни та криз, прикладом якої є нинішня ситуація в Україні. Ми глибоко захоплюємося вашою мужністю та рішучістю протистояти агресії. ...

Народ без пам'яті – це народ без ідентичності. Народом без ідентичності можна легко маніпулювати, щоб повірити, що його не існує. Не випадково багато завойовників в історії, які хотіли підкорити переможений народ, часто починали зі спалення архівів та бібліотек, оскільки це – найефективніший спосіб знищити спільну пам'ять і довгу безперервність з минулого, які перебувають у тому, що ми називаємо культурною спадщиною.

Культурна спадщина настільки важлива для нашої ідентичності, оскільки вона говорить нам, хто ми і звідки ми родом. Тому напади на культурну спадщину та інституції культурної спадщини стають нападом на саму тканину демократичного суспільства. Прикладів такого культурного геноциду багато. На сьогодні повне знищення Національної бібліотеки в Сараєво під час сербської облоги в 1992 році є найвідомішим у наш час.

Але тепер війна Росії упродовж 82 днів проти мирного населення та всього громадянського суспільства в Україні також надзвичайно сильно вдарила по архівам, бібліотекам та музеям. Ми точно не знаємо, чи це робиться навмисно. Що ми знаємо, так це те, що Путін чітко заявив, що власної української культури не існує, що Україна не заслуговує бути незалежною державою, що Україна має бути частиною Росії.

На цьому тлі не надумано, чи буде найконкретніше свідчення протилежного – дуже унікальна й неповторна українська культурна спадщина – буде безпосередньою мішенню для російських бомб і роботів. Поки що немає повної картини, але зрозуміло, що руйнування були дуже масштабними, і що культурна спадщина також зазнала шкоди від систематичного пограбування та крадіжок.

Війна Путіна зараз є страшною загрозою для спільної пам'яті України, включаючи сім об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Що ми можемо зробити у Швеції, щоб зупинити це триваюче культурне вбивство ідентичності цілого народу?

- Ми можемо передусім забезпечити, щоб зловживання з боку Росії проти української культурної спадщини належним чином помічалися та документувалися зовнішнім світом.

- Ми можемо активно сприяти живому культурному обміну з Україною, поширюючи та стимулюючи українську літературу, музику, мистецтво та іншу культуру.

- Ми, які представляємо архіви, бібліотеки, музеї та інші установи культурної спадщини, можемо допомогти нашим колегам в Україні сучасним обладнанням, навчанням та захистом колекцій, які знаходяться під загрозою зникнення.

- Ми можемо показати нашу підтримку та нашу солідарність, залишаючись на зв'язку з хоробрими людьми, які щодня борються за те, щоб українська культурна спадщина продовжувала жити.

- Нарешті, ми можемо закликати Росію та російських представників тут, у Швеції, дотримуватися Гаазької конвенції 1954 року, яка стосується захисту культурної спадщини під час збройних конфліктів і яка вважає воєнним злочинном пошкодження культурної спадщини.

Ларс Ільшаммар,
Національний бібліотекар Швеції (Lars Ilshammar)

Редактори *О. Косюк, О. Клименко, А. Малигон, В. Симкович*
Комп'ютерне верстання, дизайн *С. Головаха*
Дизайн обкладинки *Л. Огир*

Підп. до друку 12.07.2022. Формат 70x100/16.
Папір офс. Ум. друк. арк. 7,29.

Обл.-вид. арк. 8,76. Наклад 266 прим. Зам. № 9.
Видавець і виготівник Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
Проспект Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна